

Handläggare

Anna Hedenström

Fyll i namn och adress

Remissvar över Lokal och regional klimatomställning: Underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023¹

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 15 september 2022 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. SGU har i stort inget att invända mot utredningens förslag på styrmedel och andra åtgärder som kan bidra till en lokal och regional klimatomställning i hela landet. Men vi vill framföra följande:

Gällande förslag om olika typer av stöd-, kunskaps- och rådgivningsfunktioner (Förslag 1.1, Förslag 1.3, Förslag 2.3 Förslag 3 och förslag 5) vill SGU dock framhålla vikten av att bygga upp rätt kompetens inom klimat- och energiomställningens sakområden. Expertis i form av jurister, ekonomer eller beteendevetare kan möjligen bidra med mervärden i rådgivningscentraler för försöksverksamheter. Det finns dock ett behov av en större tvärvetenskaplig bredd eftersom det ibland kan bli aktuellt att vikta olika samhällsintressen mot varandra, exempelvis lokala intressen mot nationella intressen. Utöver samhällsvetenskaplig kompetens behövs därför ett generellt tekniskt kunnande.

Det finns också behov av en större teknisk kunskapsbas hos länsstyrelserna om de ska erhålla förstärkt uppdrag och finansiering för arbete med att stödja den regionala klimatomställningen. SGU erfar att teknisk kompetens saknas idag på flera länsstyrelser. Teknisk kompetens inkluderar även kompetens inom det geologiska området. Den pågående klimatförändringen medför att exempelvis geologisk och hydrogeologisk information kommer spela en ännu större roll i beslutsunderlag för kommuner och regionala myndigheter.

Gällande förslag 9 är SGU positiv till fortsatta satsningar på återvätning inklusive kompetenssatsningar för att förbättra förutsättningar för återvätning av organogen skogsmark.

SGU ser det både som kostnadseffektivt och snabbverkande att man vill bredda Skogsstyrelsens uppdrag - tex att inkludera även markavvattningsföretag samt att bygga på och förlänga befintliga åtgärder. SGU ser det som positivt att den kunskaphöjning som föreslås inkluderar markägare. SGU:s erfarenhet är att kommunikationen med markägare kan bli effektivare eftersom de ofta är osäkra på effekterna/riskerna av åtgärden och därmed inte alltid är positivt inställda. Utredningen föreslår att ta fram kunskapsunderlag för att aktörerna lättare skall finna platser lämpliga för återvätning. Här pågår ett arbete där bland annat SGU bidrar med geologisk handledning för våtmarksåtgärder². Ett viktigt

¹ Länsstyrelsens meddelandeserie 2022:14. Miljöstrategienheten. Avrapportering av regeringsuppdrag.

² <https://www.sgu.se/anvandarstod-for-geologiska-fragor/geologisk-handledning-for-vatmarksatgarder/>

syfte med denna handledning är att ge möjlighet att bedöma om en återvätning kan leda till att grundvattennivån i omgivande mark höjs vilket i sin tur kan stärka tillgången på uttagbart grundvatten. I handledningen finns dessutom underlag som kan användas för att bedöma om det finns risk för att en återvätning påverkar omgivande markanvändning negativt, som en följd av att grundvattenytan i omgivande mark höjs. Under 2023 avser SGU arbeta med att ta fram kunskap som kan användas för att förbättra den befintliga handledningen. SGU ser att det finns positiva miljömässiga synergieffekter kopplade till återvätning. Satsningarna på återvätning har även potential att bidra till mervärden utöver koldioxidlagring, däribland en stärkt grundvattentillgång.

Utredningen hänvisar till den klimatpolitiska vägvalsutredningen (SOU 2020:4) att metoden med ökad kolinbindning/ minskat läckage från utdikad mark skulle vara mer kostnadseffektiv än bio-CCS. En enskild metod eller åtgärd ska inte stå i motsats till någon annan då alla åtgärder behövs för att nå klimatmålen. CCS har identifierats av både IEA och IPCC som nödvändig åtgärd för att kunna nå klimatmålen. Även i Sverige har CCS erkänts som avgörande åtgärd i klimatomställningen och bio-CCS som kompletterande åtgärd för att uppnå negativa utsläpp efter 2045. Fokus bör därför ligga på CCS och inte enbart bio-CCS. All lagring är betydelsefullt, av både fossil och biogen CO₂. Klimatet bryr sig inte om vilken CO₂ som lagras. Ett för snävt fokus på bio-CCS kan göra att vi missar möjligheten att ta bort mer CO₂. Goda möjligheter finns i Sverige för att fånga in och lagra koldioxid, från både fossila och biogena källor.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Anneli Wirtén

I den slutliga handläggningen av ärendet har även statsgeologerna Gry Møl Mortensen, Joel Häggqvist och Elin Norström, utredaren Peter Åkerhammar samt samhällsekonomen Carolina Liljenstolpe deltagit. Enhetschefen Anna Hedenström har varit föredragande.

Anneli Wirtén

Anna Hedenström